

CULTURA / ESPECTACLES

OPINIO

“El Pont”: quaranta anys i punt i final

Josep Maria Figueres *

La revista de literatura *El Pont*, tal com anunciava fa uns dies el **Diari de Barcelona** en una bonica semblança de l'editor, poeta i dramaturg Miquel Arimany, plega. Han estat anys densos i difícils, però l'edat no perdona, i Miquel Arimany, creu de Sant Jordi, feixuc per l'edat tot i la vitalitat interior, ha cregut que ja està bé. La Fundació Miquel Arimany encara no ha considerat a fons la continuïtat de la revista, però tot fa preveure que la voluntat de l'editor, director i propietari s'imposarà i *El Pont* acabarà el cicle vital amb una preciosa història al seu darrera.

Tinc a les mans un imprès d'època. Esgrugeït pel temps, la subscripció costava a l'any 150 ptes! El fulletó publicitari diu: “Gran notícia: *El Pont*, per primera vegada després de la guerra, una revista literària genuïnament en català”. Potser n'hi havia hagut d'altres, efectivament, però legalitzada i amb continuïtat l'obra d'Arimany té aquest alt mèrit. En aquest imprès s'escriu: *El Pont* havia anat sortint ja, del número 1 al 30, com a miscel·lània literària, sense la regularitat ni altres característiques d'una revista. I surt, des del núm. 31 (abril del 1969) com a revista mensual. El número zero apareix el 1952 i el número 1 el 1956. La lluita amb la censura era titànica. Només una voluntat obstinada i astuta com la d'Arimany podia sortir-se'n. Quan s'obtenia el permís a Madrid era el governador civil de Barcelona qui manava retirar-la del quiosc (cas d'*Aplec*, el mateix 1952) i quan de Barcelona es podia obtenir autorització era Madrid qui contestava amb el silenci o amb un “no”. El paper del grup sardanista Almogàvers, la desaparició de Quart Creixent, l'eliminació dels subterfugis, fer revistes en forma de miscel·lànies sense numerar ni datar fent veure que eren antologies literàries... Tot valia per publicar en català. Però la repressió espanyola no volia que n'hi hagués cap.

El 1977 *El Pont* recordava el dia del llibre del 1952 i com el primer i únic número d'*El Pont* no tingué continuïtat per l'obstinació de la censura en prohibir la continuïtat, però Arimany indicava, en aquest editorial, un altre element: la “atonía del públic per a l'adquisició de textos en català”. La revista va acomplir durant un llarg període de temps, concretament en els anys seixanta i setanta –els números dels anys cinquanta són escassos, només una trentena–, un paper ben singular: ser la porta d'obertura de les noves generacions a l'escriptura –qui no ha publicat a *El Pont*?–, i servir d'enllaç intergeneracional, atès que s'hi podien seguir les creacions literàries ben diverses tant en el vessant creatiu com en el crític i en la informació.

El gest, la constància i la tossuderia d'Arimany fan de la col·lecció de la revista un petit monument al treball i a l'aprofitament d'escletxes. Des del 1952, quan va aparèixer el número 0, fins al 1969, amb el permís definitiu, hi ha tot un procés que ens plauria que l'editor expliqués amb detalls, tal com va fer el malaguanyat Moll en les seves memòries parlant de *Raixa*. Aquest contrapunt seria el toc humà a les xifres i dades que ha expurgat dels arxius franquistes Maria Josep Gallofrè investigant sobre la censura i l'edició en català. Potser en veure la censura que la revista literària ens ocupa feia només dos mil exemplars va determinar que no trontollava cap pilar de la “unitat política” i va decidir donar-li una autorització estable...

Arimany feia sovint referència als ponts arquitectònics, als ponts festius i a la seva *El Pont* en to humorístic. Ara les revistes literàries segueixen amb problemes, unes pleguen, diuen per culpa de les fotocòpies –*Quaderns Crema*–, altres apareixen amb intervals lamentables que demostren la feblesa del mercat –*Lletra de canvi*– altres es mouen en el clos universitari –*Els Marges*–, però la desaparició d'*El Pont* la podem entendre com una peça més del canvi d'època: del voluntarisme a la professionalització, de l'excepcionalitat a la normalitat. Si aquesta arriba, cosa difícil, el paper d'Arimany serà revaloritzat, tot i que la feina feta és: un metre lineal de revistes de color blau que ens demostren el que pot la voluntat. ■

* Josep M. Figueres és historiador i professor de la UAB